

ЛЫШЪХЪЭМ ИОФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЭР

Тхьаклушынэ Аслъан АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ АР-м мэкъу-мэщымкІэ иминистрэу Юрий Петровымрэ ІофшІэгъу зэлукІэгъу адырилагъ. Гъэтхасэу къэнагъэхэм ялұхыжын зэрэлъыкІуатэрэм ыкІи бжыхъасэхэм япхын зэрэ-зэхашэрэм атегушылагъэх.

процент 91-м ехъу, къэнагъэр мэфэ заулэкІэ аухышт. Ом изытет къызэщымкІомэ, нэмыкІ лэжыгъэхэри бэрэ пэмилъхэу аугъоижыштых. Бжыхъасэхэм мыгъэ гектар 111257-рэ фэдиз арагъэубытынэу агъэнафэ. Джырэ уахътэм чылапхъэхэр чыгум егъэкІугъэным мэкъумэщылэхэр дэлажэх.

Гъэтхасэхэм ялұхыжын ыкІи бжыхъасэхэм япхын зэрэлъыкІуатэрэм АР-м и Лышъхъэ зэригъэгумэкІырэр кыхэхэу мэфэ ошлұхэр мэкъумэщылэхэм къызфагъэфедэзэ къэнэгъэ ІофшІэнхэр министрствэм аухыжынхэм лыплъэнэу кыфигъэпытагъ. Ар гъэцкІагъэ зэрэхуэрэм еж ышхъэкІэ гъунэ зэрэлъыфштыт кыкІигъэтхыгъ.

***

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан «Современные ускорители и радиационная физика» зыфилорэ Дунэе семинарэу Адыгеим кышцызэлұахыгъэм хэлэжъэрэ шІэныгъэлэжъхэу Италием ыкІи Москва къарыкІыгъэхэм тыгъуасэ алукагъ.

Республикэм шырекІокІырэ Іофшъабзэм къекІолэгъэ ыкІи чанэу хэлэжъэрэ шІэныгъэ-

лэжъхэм зерафэразэр АР-м и Лышъхъэ пэублэм кылуагъ, семинарым шлуагъэ кытынэу афэлэлуагъ.

— Дунаим шызэлъашлэрэ шІэныгъэлэжъхэу физикэмрэ хысапымрэ япхыгъэ Іофыгъохэм адэлажъэхэрэр тишолпыр кы-зэрэкІуагъэхэр лъэшэу тигуапэ, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан. — ЗекІонымрэ чыгхатэхэмрэ хэхъоныгъэхэр ашлынхэм ылъэныкъокІэ Италием ибизнесменхэм зэпхыныгъэ пытэ адытІ. ШІэныгъэмкІи бгъуитІум амалэу тІекІлэхэр дгъэфедэнхэм сышцэгугъы.

Дахэу къапэгъокІыгъэ АР-м и Лышъхъэ зэрэфэразэхэр къа-луагъ нэужым гушыгъэ зыштэгъэ шІэныгъэлэжъхэм. Джащ фэдэу Урысыемрэ Италиемрэ янепэрэ наука изытет зыфэдэм епхыгъэ Іофыгъохэм кызырэгъоигъэхэр атегушылагъэх. КІэлэеджакІохэу, студентхэу, кІэлэегъаджэхэу нау-укэм пылхэм амалэу, шІэны-гъэу алэкІлэхэм заушъомбгъу-ным семинарыр зэрэфэлорышлэ-штыр экІэми кыхагъэщыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

ІофшІэнхэр агъэгужъохэ

хъушцтэп

Ю. Петровым кызырилуагъэмкІэ, Іоныгъо мазэм ыкІи чъэ-пыогъум иапэрэ мафэхэм ошц зэпымыоу къешхыгъэм ыпкъ кыкІыкІэ гъэтхасэхэр Іузыхы-жын фэе техникэр губгъом

ихъан ылъэкІыгъэп. Джы мэфэ ошлұхэр къызфагъэфедэхэзэ, алэкІыкІыгъэр рагъэкъужы. Лэ-жыгъэм пэлұхашт натрыфыр гектар 27960-мэ ащапхыгъагъ, ащ шыщэу непэ ехъулэу Іуахы-жыгъэр гектар 10950-рэ, гектар пэпчъ центнер 57,9-рэ кыра-хыжы. Мэфэ заулэкІэ лэжы-

гъэр экІэ аугъоижышты. Пын-джыр гектар мини 5-м ехъум ащапхыгъагъ, Іуахыжыгъэр гектар 2300-рэ, зы гектарым центнер 39,3-рэ кырахыжы. Мэфі 10-кІэ пынджыр экІэ аугъоижышты. Тыгъэгъазэр гек-тар 70388-мэ ащапхыгъагъ, непэ ехъулэу Іуахыжыгъэр

КІэлэцІыкІу Іыгъыплэхэм яшын лъагъэкІотэшт

КІэлэцІыкІу Іыгъыплэхэм яшын фэгъэхыгъэ про-граммэр шъолырыхэм зэрагъэцакІэрэм, ащ пэлұхыанэу федеральнэ гупчэм афитІупшыгъэ сомэ миллиард 50 хъурэ ахъщэ тедзэр регионхэм зэра-гъэфедэрэм фэгъэхыгъагъ Урысые Федерацием и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевым тыгъуасэ зэхышцэгъэ селектор зэхэсыгъор. Адыгеим ыцІэкІэ ащ хэлэжъагъэх АР-м и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, республикэм и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу Наталья Широковамрэ АР-м гъэсэнэгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажэ Аминэтрэ.

Д. Медведевым пэублэ псалъэ кышлызэ, кІэлэцІыкІу Іыгъыплэ-хэм япчъагъэ зэримыкърэр, ащ дакІоу чэзыум хэт сабый-хэри зэрэбэр кыхыгъэщыгъ. ГумэкІыгъор дэгъэзыжыгъэным пае федеральнэ гупчэмрэ шъол-пырхэмрэ яІо зэхэлъэу Іоф зэдашІэн зэрэфаем кыкІи-

гъэтхыгъ. Непэрэ мафэхэм яхъулэу Урысыем шыпсэурэ сабый миллиони 5,5-рэ фэдиз мыщ фэдэ учреждениехэм ма-кІох, чэзыум хэтхэм япчъа-гъэ нэгбгъырэ мин 500-м ехъу. 2013-рэ илъэсыр кызыхыагъэм щегъэжъагъэу кІэлэцІыкІухэм апае чыплэкІэ мин 220-рэ фэдиз

кызыэлұахыгъ, ау а пчъагъэр зэримыкърэу хэткІи нафэ. УФ-м и Правительствэ и Тхьа-матэ кызырилуагъэмкІэ, реги-онхэм афатІупшыгъэ ахъщэ тедзэм ишлуагъэкІэ Іофхэм изытет нахышлұм фиузенкІыгъ, ау мылкъур зэрагъэфедэрэ уахътэм ылъэныкъокІэ упчІэхэр къэуцух. Мыщ дэжым кы-хэбгъэщын фае кІэлэцІыкІу Іыгъыплэхэм яшын пэлұхашт сомэ миллиард 50-у регион-хэм атырагошагъэр гужъуагъэу (ятІонэрэ илъэсныкъом) зэра-ІэкІлэхъагъэр. Непэ ехъулэу а ахъщэм шыщэу агъэфедэгъэр сомэ миллиарди 10 нылэп. Арэу шцтми, гухэлъэу шІлэхэр гъэц-кІэгъэнхэ, мыщ фэдэ учреж-дениехэм яшын пэлұхашт ах-шцэу шъолырыхэм афатІупшыгъэр

игъом агъэфедэн, къэблэгъэ-рэ илъэситІум мы гумэкІыгъор дэгъэзыжыгъэн зэрэфаер Пре-мьер-министрэм кІэухым джыри зэ кыхыгъэщыгъ.

Регионхэм япащэхэм кы-зэралуагъэмкІэ, федеральнэ гупчэм къафигъэуцугъэ пшъэ-рылхэр шІокІ имылэу агъэцэ-кІэнхэм фэхъазырых, ау чэзы-ур зэрэпсаоу зэфашыжыным пае бэхэм а мылкъур афיקъу-шцтэп, джыри ахъщэ тедзэ ящы-кІэгъэшт.

АР-м и Лышъхъэ селектор зэхэсыгъом зэфэхысыжыхэр кыфилшызэ, кІэлэцІыкІу Іыгъы-плэхэм яшынкІэ мы аужырэ илъэсхэм Адыгеим зэшлуихыгъэр зэрэмымакІэр кыхыгъэщыгъ. Арэу шцтми, непэ сабый ми-ниим ехъу чэзыум хэт, ахэм

яфэлэ-фашІэхэр зэшлұхыгъэнхэр пшъэрылъ шъхъалэу шцт.

— 2013-рэ илъэсыр кызи-хъагъэм щегъэжъагъэу Іофэу тшлагъэм ишлуагъэкІэ чэзыум хэт сабыйхэм япчъагъэ про-цент 19,3-кІэ нахъ макІэ тшын тІэкІыгъ. Мы илъэсыр имы-кІызэ кІэлэцІыкІу Іыгъыплэ 3-м яшын едгъэжъэн гухэлъ тІІ. Ау чэзыур зэрэпсаоу зэфэт-шыным пае мыщ фэдэ учреж-дение 25-рэ фэдиз джыри тищыклагъ. ГумэкІыгъор дэгъэ-зыжыгъэным амалэу тІлэр экІэ етхыплэшт, тшлшцтхэм анэмы-кІамалхэми таусэшт, — кы-луагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

2013—2015-рэ илъэсхэм къақлоцІ кІэлэцІыкІухэм апае чыплэкІэ 5 455-рэ Адыгеим кышцызэлұахын гухэлъ шцт.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

2014-рэ илъэсым иапэрэ мэзих гъэзеткІэтхэгъур ежъагъ!

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъаплэхэр!

Чъэпыогъум и 8-м кышцегъэжъагъэу и 18-м нэс фэгъэкІотэныгъэ зилэ кІэтхэгъур кІошт. Мы уахътэм кыкІоцІ гъэзет кІэтхапкІэр къелыхышт.

Тхьамафэм 5 кыдэкІырэ гъэзетхэу 52161-рэ индекс зилэм — сомэ 330-кІэ; 52162-рэ индекс зилэм — сомэ 316-кІэ;

Бэрэскэшхо мафэм кыдэкІырэ гъэзетэу 14289-рэ индекс зилэм — соми 117-кІэ шъуакІэтхэн шъулъэкІышт.

Ныбджэгъу лъаплэхэр!

Мы мэфіпшыр кызыфэжъугъэфед — шъукІатх лъэпкъ гъэзетым!

Республикэм щыхагъэунэфыкыгъ

1941 — 1945-рэ илъэсхэм щылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом илъэхъан Кавказыр шъафит зыщашыжыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэу «Лыхъужъныгъэм иурок» зыфилорэ лфхъабзэр Мыекъопэ ипподромым мы мафэхэм щыкыагъ. Мэфэклым къеклолагъэх республикэм игъэцэкълэкло ыкы хэбзэгъэуцу къулыкхуэхэм япашэхэр, Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэр, общественнэ ыкы ныбжьыкы организациехэм ялыкхэхэр, клэлэеджакхэхэр, нэмыкхэхэр.

Къызэрэгъуогъэхэм Адыгэ Республикэм и Лыхъужъ Тхыкыушынэ Аслъан ыцлэкъэ къафэгъушъагъ АР-м лъэкпъ лфхэмкы, лэкыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэкпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкы ыкы къэ-

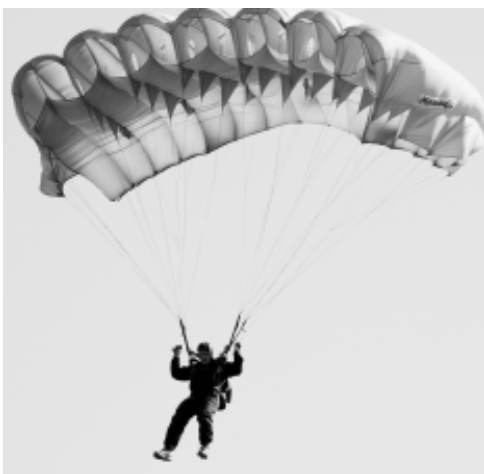
бар жъугъэм иамалхэмкы и Комитет итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр. Мы мафэм тарихъ мэхъанэшхо зэрилэр, цыф лъэкпъ зэфэшхъафхэр ащ зэрэзэрипхыхэрэр къыхыгъэщыгъ.

Лыхъужъныгъэм иурок къыдыхэлъытагъэу зэхэцэкло комитетым программэ гъэшлэгъон ыгъэхъазырыгъагъ. УФ-м хэгъэу клоц лфхэмкы и Министертвэ ихэушхъафыкыгъэ отрядхэм, Мыекъопэ дзэ гарнизоним, спортсменхэм якъэгъэлъэгъонхэм цыфхэр ягуапэу яплъыгъэх, анахъэу ахэр зышлогъэшлэгъоныгъэхэр ныбжьыкыхэр арых. Орэдэу къырагъалорэм дырагъаштэзэ шыхэр

къызэрэшъуагъэхэр, агъэсэгъэ хъэхэм наркотик зыдэлъ лалъмэкъыр къызэрагъотырэр умыгъэшлэгъонхэ плъэкыштыгъэп. Джащ фэдэу Урысыем ыкы Адыгеим ябыракхэр алыгъхэу парепланеристхэр ошъогум къызэрепклэхыгъэхэм мэфэкыр къыгъэдэхэагъ.

Советскэ Союзым ыкы Урысыем я Лыхъужъхэу мэфэк лфхъабзэм къырагъэблэгъагъэхэр агъэшъуагъэх, шлухъафтынхэр афашыгъэх. Мэфэклым хэлэжъагъэхэр зэрэгъэчэфыгъэх, къэшъуагъэх, орэдхэр къагуагъэх. Кавказыр шъафит зашыжыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ мэфэклу рагъэклокыгъэр агу дахэкы къынэжыкыштыгъэу алозэ зэбгырыкыжыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.
Сурэтхэр лъэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Лыхъужъ и Указ

Адыгэ Республикэм и Лыхъужъ и Указ зауламэ зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм ехылагъ

Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм диштэу гъэпгъээнхэм фэш лунашъо сэшлы:

1. Зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнэу:

1) къэралыгъо фэлорашъу «Федеральнэ мэхъанэ зилэ чылопс чыплэхэу лъэшэу къагъэгъунахэрэм ащыпсэурэ, джащ фэдэу Урысые Федерацием и Тхылъ плъыж дагъэхъэгъэ псэушхъэхэм анэмыкхэм яшэклонхэу лизын къязытырэ бланкхэр ятыгъэныр» зыфилорэр Адыгэ Республикэм псэушхъэхэмрэ псы биологие къэкыуаплэхэмрэ якъэуухъумэнкы ыкы ягъэфедэнкы и Гъэлорышланлэ ыгъэцэкълэнымкы Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм и Лыхъужъ 2012-рэ илъэсым лоньгъом и 18-м ышыгъэ Указэу N 182-р зытэтэу «Къэралыгъо фэлорашъу «Федеральнэ мэхъанэ зилэ чылопс чыплэхэу лъэшэу къагъэгъунахэрэм ащыпсэурэ, джащ фэдэу Урысые Федерацием и Тхылъ плъыж дагъэхъэгъэ псэушхъэхэм анэмыкхэм яшэклонхэу лизын къязытырэ бланкхэр ятыгъэныр» зыфилорэр Адыгэ Республикэм псэушхъэхэмрэ псы биологие къэкыуаплэхэмрэ якъэуухъумэнкы ыкы ягъэфедэнкы и Гъэлорышланлэ ыгъэцэкълэнымкы Административнэ регламентыр ухэсыгъэным ехылагъ» зыфилорэмкы аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуогъэгъэхэр, 2012, N 9), я II-рэ разделым ия 13-рэ подраздел хэт гуцылэхэу «такыкы 20» зыфилорэрэр гуцылэхэу «такыкы 15» зыфилорэмкы зэблэхъугъэнхэу;

2) къэралыгъо фэлорашъу «Шэклоним еп-

хыгъэ зэзэгъыныгъэхэр адэшыгъэнхэр (мыш фэдэ зэзэгъыныгъэхэр адашынхэм ифитыныгъэ къязытырэ аукционхэр зэхэцэгъэнхэри мыш къыхиубытэу)» зыфилорэр Адыгэ Республикэм псэушхъэхэмрэ псы биологие къэкыуаплэхэмрэ якъэуухъумэнкы ыкы ягъэфедэнкы и Гъэлорышланлэ ыгъэцэкълэнымкы Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм и Лыхъужъ 2012-рэ илъэсым шэклогъум и 6-м ышыгъэ Указэу N 205-р зытэтэу «Къэралыгъо фэлорашъу «Шэклоним епхыгъэ зэзэгъыныгъэхэр адэшыгъэнхэри мыш къыхиубытэу)» зыфилорэр Адыгэ Республикэм псэушхъэхэмрэ псы биологие къэкыуаплэхэмрэ якъэуухъумэнкы ыкы ягъэфедэнкы и Гъэлорышланлэ ыгъэцэкълэнымкы Административнэ регламентыр ухэсыгъэным ехылагъ» зыфилорэмкы аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуогъэгъэхэр, 2012, N 11), я II-рэ разделым ия 13-рэ подраздел хэт гуцылэхэу «такыкы 30», «зысыхъат» зыфилорэрэр гуцылэхэу «такыкы 15» зыфилорэмкы зэблэхъугъэнхэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы Указым кыуачлэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Лыхъужъ
ТХЪАКЫУШЫНЭ Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 8, 2013-рэ илъэс
N 131

Адыгэ Республикэм заомкы, лфшлэнымкы, Улэшыгъэ Кыуачлэхэмкы ыкы хэбзэхъумэкло къулыкхуэхэмкы иветеранхэм (пенсционерхэм) я Совет лъэшэу гухэк лщыхъоу аппаратым лфшлэу Шымыгъэхэу Мурат Заурбэч ыкыом фэтхъаусыхэ ыш идунай зэрихъожыгъэм фэшл.

Тафэгъушлэ!

Къуаджэу Пщыжъхъаблэ ишлушлэ Фонд Адыгэ Республикэм заомкы, лфшлэнымкы, Улэшыгъэ Кыуачлэхэмкы ыкы хэбзэхъумэкло къулыкхуэхэмкы иветеранхэм (пенсционерхэм) я Совет итхъаматэу Къоджэ Аслъан Аюбэ ыкыом фэгъушлэ Адыгэ Республикэм ыпашхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщырилэхэм ыкы илъэсыбэ хъугъэу лф зэришлэрэм афэшл медалэу «Адыгеим и Шытхъуэхэ» зыфилорэр къызэрэфэгъэшъошагъэм фэшл, псауныгъэ пытэ ащ илэнэу, игъашлэ кыхъэ хъунэу, общественнэ, профессиональнэ лфшлэным тапэкы гъэхъагъэхэр ащышынхэу фэлъало.

Къуаджэу Пщыжъхъаблэ ишлушлэ Фонд тарихъ шлэныгъэхэмкы докторэу, профессорэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Гуманитар ушэтынхэмкы Адыгэ республикэ институтэу А.Т. Клэрэцхэм ыцлэкы щытым» тарихымкы иотдел инаучнэ лфшлэ шхъалэу Бэджэнэ Мурат Безрыкы ыкыом фэгъушлэ имонографиэу «Северный Кавказ в мировой геополитике» зыфилорэм пае шлэныгъэм ылъэныкыкы 2013-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шлухъафтын къызэрэфэгъэшъошагъэм фэшл, псауныгъэ пытэ ащ илэнэу, игъашлэ кыхъэ хъунэу, тапэкы творческэ гъэхъагъэхэр ышынхэу фэлъало.

Къуаджэу Пщыжъхъаблэ ишлушлэ Фонд Быштэкыо Азэ-мат Схъатбый ыкыом фэгъушлэ Адыгэ Республикэм искусствэ илахъ зэрэхышыхъэрэм фэшл шытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфилорэр къызэрэфэгъэшъошагъэм пае ыкы тапэкы ащ творческэ гъэхъагъэхэр ышынхэу фэлъало.

Фестивалым иклэуж зыфагъэхъазыры

Тигъэзетеджэхэр зэрэщыдгъэгъозэгъагъэхэу, сэкъатныгъэ зилэ клэлэцыкылухэм художественнэ творчествэмкы яя VI-рэ фестивалэу «Шаг навстречу» зыфилорэу уцугъуитлоу зтеутыгъэр лоньгъом и 15-м къыщегъэжъагъэу республикэм щэкло.

Апэрэ уцугъор (отборочнэр) Адыгеим икълэхэм ыкы ирайонхэм чъэпыогъум и 10-м ащухыгъ. Ащ мурад шхъалэу илагъэр клэлэцыкылоу зипсауныгъэ пыч фэхъугъэхэм сэнущыгъэ зыхэлъэу ахэтхэр къахэгъэщыгъэнхэр, ахэм ашлогъэшлэгъонэу зыфэзыщэхэрэр зэгъэшлэгъэныр, анахъ лфшлэгъэ дэгъухэр къыхыгъэнхэр ары. Илъэси 7-м къыщегъэжъагъэу илъэс 18-м нэс зыныбж клэлэцыкылу 90-рэ апэрэ уцугъом хэлэжъагъ.

Фестивалым иятлонэрэ уцугъоу ыкы ащ иклэуж хъуштым джы клэлэцыкылухэми зэхэщаклохэми зыфагъэхъазыры. Ар чъэпыогъум и 24-м щылэшт, нэбгырэ 40 хэлэжъэшт. Ахэр

апэрэ уцугъом къыхахыгъэхэр ары. Гала-концерт шъуашэм итэу фестивалым иклэуж клэшт, сэкъатныгъэ зилэ клэлэцыкылухэм ялофшлэгъэ анахъ дэгъухэри ащ къышагъэлъэгъошты.

Адыгэ Республикэм лфшлэнымкы ыкы социальнэ хэ-хъоныгъэмкы и Министерствэ ипресс-къулыкыу къызэрэти-уагъэмкы, фестивалым иапэрэ уцугъо хэлэжъэгъэ клэлэцыкылухэм эклэми щытхъу тхылъхэмрэ шлухъафтынхэмрэ аратыгъэх. Ятлонэрэ уцугъом илъэныкыо пэпч а 1-рэ, я 2-рэ ыкы я 3-рэ чыплэхэр зыу-бытыхэрэми щытхъу тхылъхэр, шлухъафтынхэр аратышты.

ЖАКЪМЫКЪО Аминэт.

Гъобэкъуае загъэпсыгъэр илъэс 1520-рэ хъугъэ

Уимэфэки къыбдэзыгощырэм уегъэляплэ

Мафэм сыхъатыр 12-м еху-
лэу Гъобэкъуае игупчэ къы-
щызэрэугоигъэр маклэп. Та-
халпъэшъ, тинэуасэу ахэтыр
бэ дэд. Зым зыр еупчыжъэу
къытшымышъупэрэми, «къэошэ-
жъа?» алозэ, къэбар зэфэшъ-
хъафхэр зэхытагъэхы. Шъхъап-
лъэкъо Гъучыпс, Стлашъу Юр,
Пэрэныкъо Чэтиб, Къэзэнэ
Юсыф, Ишъынэ Руслъан, Ма-
мый Руслъан, Нэгъуцу Ас-

Даутэ Юр, Хъут Юр, Къат Те-

Теуцожь районим икъоджэшхомэ ащыщэу Гъобэкъуае загъэпсыгъэр илъэс 1520-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ мэфэки зэхыхэр тарихъым инэклубгохэм шуклэ ахэхьагъ. Адыгэ лъэпкъым щыцэныгъэ гъогоу къыклубгъэр зы чылэм ипсэуклэ къыщыхэбгъэщын плъэкыштытэу зы-
лътэрэмэ адедгъаштэзэ, Гъобэкъуае щытлэгъугъэр зэфэтэхьы-
сыжы. Социальнэ, культурнэ йофыгъохэмклэ къуаджэм хэхъоныгъэ-

— Гуцылабэ А. Теуцожьым
къыуиоштыгъэп, къызыоплъыклэ
ыгу илыр къыплъыгъэлэсын
ылъэкыштыгъэ, — къыуагъ
лофшэным иветеранэу Къат-
бамбэт Сахыдэ.

Мыжъобгъум икызылэхын хэ-
лэжъагъэмэ зерафэразэр зэ-
хахьэм къыщыуагъ А. Теуцо-
жым ыпхъоу Риммэ (Шъхъа-
лахьомэ яныс). Ятэ фэгъэхьыгъэ
тхылъэу ащ къыдигъэкыгъэр
зэлуклэм шагощыгъ. Шъо зэ-
фэшъхъафхэмклэ гъэкларэклэгъэ
тхылъыр еджэгъошлоу гъэпсыгъэ.

Тхылъым илъэтегъэуцу

Урысыем итхаклохэм я Союз
хэтэу, Урысые Федерацием
инароднэ сурэтышлэу Къат Те-
уцожь итхылъэу «Сын трех
матерей» зыфилоу урысыбзэклэ
къыдигъэкыгъэм илъэтегъэуцу
Гъобэкъуае итхылъеджаплэ шы-
кыуагъ. Теуцожь районим иад-
министрация культурэмклэ игъэ-
лорышлэпэ ипашъу Напцэкъо
Руслъан, филологии шэныгъэ-
хэмклэ докторэу, Урысыем ит-
хакломэ я Союз хэтэу Ма-
мый Руслъан, Урысыем изас-
луженнэ артисткэу Уджыхъу
Марыет, клэлэгъэджэ йоф-
шэным иветеранэу, Къат Те-
уцожь деджагъэу Стлашъу
Майор, культурэм шылэжъэрэ
Теуцожь Фатим, нэмыкхэри
къэгъушылагъэх. Къуаджэм ит-
хылъеджаплэ илофышлэу Уджы-
хъу Сусанэ зэрищэгъэ зэха-
хэр адыгабзэклэ кыуагъэ.

Къат Теуцожь итхылъ шы-
лэжъэм къыхэхыгъэу, еджэ-
гъошлоу, псынклэу узылэпищэу
зэрэщытыр зэклэми хагъэунэ-
фыкыгъэ, ышыгъэ сурэтхэу
икъуаджэ къыритыгъэхэм осэ
ин афашыгъ. Т. Къатым упцлэ-
хэм джэуапхэр къаритыжыгъэх,
зэхыхьэм хэлэжъагъэмэ зэра-
фэразэр къарыуагъ.

Щытхъуцлэ зыфаусыгъэхэр

«Гъобэкъуае илэпф гъэуагъ»
зыфилоу шыкыуагъ, Къат Те-
уцожь Руслъан, Стлашъу Вя-
чеслав, Дзыбэ Хъамзэт афа-
усыгъэх. Къуаджэм шагъэлъэ-
плэрэ цыфхэр культурэм и Унэ
ипчэгъу къырашъхы афэгъушлэу

Шыу бланэр пчэгум къыхы,
мэфэким фэгъэхьыгъэу къа-
фэгъушлэуагъ. Кушъхъэфэчъэ
спортым пыщэгъэ клэлэцыкы-
хэм Гъобэкъуае илэгъо-благъо-
хэр къаклубгъэх. Гум рихъэу
къахэдгъэщырэр кушъхъафэчъэ
пэпчэ Урысыемрэ Адыгеим-
рэ ябыракъхэр рулым епхыгъ-
эхэу зэрэбыбатэхэрэр ары.
Клэлэеджаклохэм лъэпкъ
шлэжъым зыкъырагъэлэтыным
фэшл ащ фэдэ зэлуклэгъухэм
мэхъэнэ ин ялэу елпытэ гу-
рыт еджаплэм идиректорэу
Еутых Аслъан.

Къуаджэм ибыракъ

Гъобэкъуае культурэмклэ и
Унэ ыпашъхъэ шыклогъэ зэ-
хахьэм хэлэжъагъэхэм егъэ-
шлэрэ гукъэкыжъэу ялэшт къуа-
джэм ибыракъ хэбзэ шапхъэм
диштэу зэраштагъэр. Культур-
рэм и Унэ идиректорэу, Уры-
сыем культурэмклэ изаслуженнэ
лофышлэу Стлашъу Аскэр уцы-
шъо быракъ дахэу лъэпкъ
тхыпхэхэмклэ гъэкларэклагъэр
пчэгум къыщыгъэлъэгъуагъ,
Гъобэкъуае ибыракъэу ар ялэшт.
Лъэшэу гуапэ тшыхъугъэр
зэхыхэр заурым быракъыр ауб-
гъузэ, нэпэеплэ сурэтхэр нэб-
гырабэмэ зэрэтырахыгъэр ары.
Мыекъуапэ икыгъэ Бэрэтэрэ
Аслъан къызэрэтилуагъэу, бы-
ракъыр дахэу зэрэшлыгъэм

узылэпещэ. Ащ даклоу, хэбзэ
шапхъэмэ адиштэу къуаджэм
быракъ илэ зэрэхъугъэм чы-
лэм дэхсэр ыгъэгъушлэуагъэх.

Мыжъобгъу къызылэхыгъ

Теуцожь районим иколхо-
зэу Лениным ыцлэ зыхъырэм
1960-рэ илъэсхэм итхъаматэу
щытыгъэ Теуцожь Аскэрбий
Адыгеим щыцэлъашлэ. Къоджэ
заулэ зыхэхъэщтыгъэ колхо-
зэу ауж къинэщтыгъэр пэрыт
хъугъагъэ. 1966-рэ илъэсым
СССР-м и Апшэрэ Совет иде-
путатэу А. Теуцожьыр хадзы-
гъагъ.

Гъобэкъоуе къоджэ псэуплэм
итхъаматэу Теуцожь Бислъан,
А. Теуцожьыр зышлэщтыгъэ
Къатбамбэт Сахыд, Гъобэкъуае
Хэгъэгъу зэошхом ыкли йоф-
шэным иветеранхэм я Совет
эу щызэхъащэгъэм ипашъу
Гъуклэлэ Мухъдин, Теуцожь
районим инароднэ депутатхэм
я Совет идепутатэу, мыжъоб-
гъум икызылэхын клэщакло
фэхъугъэу Стлашъу Вячеслав,
тиреспубликэ иобщественнэ дви-
жениеу «Адыгэ Хасэм» ит-
хъаматэ игуадзэу Нэгъуцу Ас-
лъан зэхыхьэм къыщыгушыла-
гъэх. Теуцожь Аскэрбий цы-
фышлоу, зэхэхэкло дэгъоу зэ-
рэщытыгъэр щысэ зэфэшъхъаф-
хэмклэ къалотагъ.

уцожь, Стлашъу Вячеслав,
Еутых Аслъан, нэмыкхэри ти-
нэплъэгъу итых. Уадэлунклэ зы-
мыуасэ щылэп.

Урысыем изаслуженнэ ар-
тисткэу, Адыгеим инароднэ ар-
тисткэу Уджыхъу Марыет го-
бэкъуаеми къадзыхъагъ. Гъэ-
сэныгъэм, культурэм ялофы-
шлэхэр, хэбзэ къулыкыушлэхэр
нахь мэгумэкых, — йофшъа-
бэм хэщагъэхэщъ, пшъэрыл
хэхыгъэу илэр хэти ыгъэцэ-
клэным пыл.

Мы мафэхэм Дыбэгъо Кимэ нэлъасэ сыфэхъугъ. Ар цыф гъэшлэгъонэу, цыф лъушэу сыхэлъагъ. Ыныбжъ шлэхэу илэс 80 хъушт, ау итеплэккэ лы зишлугъу. Пэцэ лэнатлэ бэрэ зэригъэцэ-клагъэр игушылак, изеклуак, къахэщы. Шырыт, зыпкъ итэу мэгущы, ипсалъэ акъыл хэлъ.

Тызэлуклэным лъапсэ фэхъугъэр Дыбэгъо лăкъом изэлуклэу Къэрэщэе-Щэрджэсым шыкыуагъэр ары. Кимэ ащ мэхъанэшхо реты, зэхэ-щаклохэм ащыщ, Адыгеим икыгъэ купым ар ипэщагъ.

Адыгэ палэ зыщыгъэу джабгъумкэ щытыр Дыбэгъо Ким.

Дыбэгъо Кимэ илэс 23-рэ Кошхъэлэ районим пэцэ лэнатлэхэр щигъэцэлагъэх, еджаплэм идиректорэуи, гъэсэн-гъэмкэ район отделым ипашэуи щытыгъ, партием ирайком исекретарэуи къыхэкыгъ. Етланэ Мыекъуапэ къащэжы хэку исполкомым лолшлэнымкэ ык, социальнэ лолхэмкэ иотдел ипашэу илэс 13 лэжъагъэ. Министерствэм изэхэщэн илахышхо хилъхъагъ. Москва кыуагъэ, мыщкэ опытуу шы-лэм зыщигъэгъозагъ. Нэбгырилл цэхъу зышчымылажъащыгъэ отделым нэбгырэ 32-м нэсэу зиушомбгъугъэу джы лол ешлэ.

Илэс 150-кэ узэк, лэбжымэ, Кавказ заом ыуж адырэ адыгэ лăкъохэм афэдэхэу Дыбагъохэри итэкъухагъэ хъу-гъагъэх. Лăкъор зэпэчыжъэу, чылышмэ ащыпсэун фаеу хъу-гъэ. Непэ анахыбэу Дыбагъохэр зыщыпсэхуэрэр Къэбэртэе-Бэлъкъарым ары. Адыгеимкэ ахэр Блащэпсынэ унэгъуи 10 фэдизэу дэсх, Мыекъуа-пи ащ фэдиз щэпсэу. Къэбэртэе чыжъэм кыкыжыгъагъэхэм я IV-рэ лэуж ары джы псэурэр.

— Лăкъоу итэкъухагъэу псэурэр нахь пытэным, ныбжыкылэхэр зэрэшлэнхэмкэ зэлуклэгъухэм мэхъанэшхо я, — ело сигушылэгъу. — Икыгъэ илэсым, Адыгеим щыпсэурэ Дыбагъохэмкэ клэщакло ты-фэхъуи, Къэрэщэе-Щэрджэ-сымкэ Дыбагъохэр нахыбэу зыщыпсэурэ чылэу Жако ты-щызэлуклэгъагъ. Мыгъэ тызы-щызэхэхъагъэр Хъабз пэмы-чыжъэу щыт гъэлсэфыллэу «Адыф» зыфилорэр ары. Адыгеим тикли нэбгырэ 40 фэдиз тыхъоу ащ тыклогъагъ. Къэбэртэе-Бэлъкъарым нэбгыри 100 фэдиз кыкыгъ.

А зы лăкъуацлэр уилэу узэхэмыхъэу, узэрэмышлэу ушы-лэныр тэрэзеп. Тэ, нахыжъ-хэм, ныбжыкылэхэр зэрэшлэнхэм тыпылынэу щыт. Ащ пае ты-зэхэхъан, тикъэбархэр зэфэ-

плотэн, кытэрыкыуагъэр зэдгъэшлэн, тыналэ зытетынэу зытэфэхэрэр дгъэунэфынхэ фае.

Зэлуклэр рамыгъажъэзэ, лăкъом щыщэу илэсым кыкылоц дунаим ехыжыгъэхэм афэ-шъыгъуагъэх.

Лăкъом щыщ цыф цлэры-лохэр зэлуклэм кышыгышыла-гъэх. Ахэр къарыкыгъэх Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Абхъа-зым, еж Къэрэщэе-Щэрджэ-сым щыщхэр. Ахэм ащыщых Дыбагъохэу Яхъя, Заурбек, Сэ-тэнай, Асе, Зэфэт, Владимир, Султан, Марыет ык, нэмык-хэр. Дыбагъохэм ацлэкэ сэ-сыкъэгъушылагъ.

Анахъэу тыналэ зытетыгъэр ныбжыкылэхэр арых. Ахэм ашлэн фае лăкъошхоу Къэбэртэем щыпсэуштыгъэ Дыбагъохэр итэкъухагъэхэ зыкыгъуагъэр. Шъхъащытхъужыгъэкэ арэп, ау Дыбагъохэр сыдигъуи хэбзэ лол, унэгъо лол атегъэпсы-хъагъэхэу, сыдрэ лол рахы-жъагъэми, гъунэм нагъэсэу,

дэгъоу агъэцаклэу щытых. Лы-гъэрэ теубытагъэрэ ахэлъых.

Тэ, Блащэпсынэ щыпсэхэр-рэмкэ, нахыбэ тыхъун амал дгъотыгъэп. Хэгъэгу зеошхоу блэкыгъэм унагъо зышлэн зылэкын клэлэхэр хэклодагъэх. Заор кызежъэм, сятэ зэрэхэтэу, зэши 8 хъуштыгъэх. Анахыжъыр ыныбжыкылэ заом клонэу щытыгъэп, Къэбэртаем зигъэзэгъагъ. А лăкъаным илэс 50 зыныбжыр заом ащэщыгъэп. Партизанхэм яп-хыгъэнэу пшэрыл кыфашли, ахэм лол адиллагъ, ау нэмыцхэр кызэклохэм ар алуати, аубы-тыгъ ык, гестапэм щаукыгъ. Ащ нэмыкыу зэшыхэм сым-джэу зы къахэкыгъагъ. Ад-рэхэр эклэри зэуаплэм лухъахи, къаукыгъэх. Ащ тэтэу тиунагъо бэгъон ылэкыгъэп.

«Шъуилăкъоклэ кыхэбгъэ-щынэу сыд шэн анахъэу шъуилэр?» плугъэш, кыослон — хулыфыгъэхэм тло къащэу яхабзэп. Тло кызыщыгъэу ахэ-тыр мэклэ дэд. Илэс пчъагъэхэм зы, тлу горэ къахэкымы ары нылэп. Ар лăкъо шэнэу плэми хъушт. Ныбжыкылэхэм агурыгъэлэгъэн фае унагъо пшлэным ыпэклэ уегупшысэ зэрэфаер, узыхэкъоклэ, егъа-шлэми узэрэпшыныштыр. Сэ кыуищ си, ахэм сабий щы-рыщ къафэхъугъэу алу. Тхэм сыфэраз, рэхъатэу мэлсэх.

Дыбагъохэр анахь лăкъо-жъэу, зылăпсэ чыжъэу кло-хэрэм ащыщых. Ар къеушы-хъаты шлэныгъэлэжъэу, ушэ-таклоу Анфимовым, Тэхутэ-мăкъое районим кышыгыштыгъэ кэхэлэжъым тээрэ ыпэклэ ящэнэрэ лэлэгъум кыхиубы-тэрэ зэманым Дыбэгъо лăп-

къыр зэрэпсэуштыгъэр. Анахь адыгэ лăкъо-жъэхэм ащыщэу ары озыгъалорэр.

Ау нэмык тхыгъэ зэрэщы-мылэм кыхэкыгъэ ижы дэдэрэ лăкъо тарыхым икыу фэ-дизэу игуыу тышын тлэкырэп. Совет хабзэм илэхъан нахь тырыгышлэнэу амал тил. Ды-багъохэр зэтэгъэпсыхъагъэхэу псэуштыгъэхэми, Совет хаб-зэр агуклэ аштагъ, гоуцагъэх. Хабзэм игъэпсыни, граждан заоми ахэлэжъагъэхэр тилэх. Дыбагъохэу Хэгъэгу зеошхом хэлэжъагъэхэм кьоджэ къэхалэм саугъэт ащыфагъэуцугъ.

Сэ зэлуклэм сыкъызыщэ-гушылэм анахъэу сыналэ зы-тетыгъэу, сипсалэ зынэсымэ сшлоигъуагъэр ныбжыкылэхэр арых. Илэсыбэрэ цыфхэм лол задэсэшлэм ахэм агу хэсы-мыгъэкыным сыпылыгъ. Гу-шылэ дахэр ащэфырэп, узы-фэсакыжыын, зыплэжэн плэ-кын фае. Уныбжыкылэу ужэ лае кыдэкымэ, о уизаклоп,

уянэ-уятэхэри, уиунагъуи, уилă-къуи огъэпыутых. Хъарам е пый уилэ хъуштэп — ахэм уапылэу, уилоф шъхъалэхэр къэнэщтых. Цыфым жэккэ утеклонэу уфемыжъ — уилоф-шлагъэккэ узэрэлушыр кэгъэ-лăагъу. А гушылэхэм ямэхъа-нэ ныбжыкылэхэм къагурыло сшлоигъу.

Кыткылэхъуэрэ ныбжыкылэ-хэм яныдэлъфыбзэ алуылымэ, лăпкъым хэхъоныгъэ ышы-штэп, ыпэккэ лыкылотэн ылэ-кыштэп. Бээр кызылхъумэн, ар ныбжыкылэхэм алулхъан фае. Урыс лăпкъэу кытхэ-сым итарихы ыбзи шъхъэклафэ афэтшылэзэ тыдэпсэун фае, ау тэ тыбзэ тлулын, титарихь тшлэнэу щыт. Сыда плэмэ бээр шымылэу лăпкъ шылэн ылэ-кыштэп.

Зэлуклэм кышыгышылагъэ пэпчэ гум пылэсэу, уемызэ-щэу уедэлунэу щытыгъ. Ныб-жыкылэхэм янэ-ятэхэр, ялăкъо агъэлэплэн зэрэфаер алыд-гъэлэсы тшлоигъуагъ.

Кыгъушылагъэхэм, эклэ плэми хъунэу, кыхагъэщыгъ мыщ фэдэ зэлуклэхэм кыуачлэ кызе-рэуатырэр, лăкъор пытэнымкэ, ащ хэтхэр зэрэшлэнхэмкэ мэхъанэшхо зэралэр.

Кимэ кызырэлыуагъэмкэ, зэхэхэр дэгъу дэдэу рекло-кыгъ, бысымхэм ащкэ алэккэ къагъэнагъэп. Нахыжъэу ащ къэклолагъэхэм уасэ къафашлэу хъурышхо пэлэ клэраклэхэр, нэ-мыккэ шлухъафтынхэр къафа-шыгъэх.

Сыдрэ зэлукли зэрэщашы хабзэу, пшэрылхэр мыщ шагъэнэфагъэх. Ахэр афэгъэ-хыгъэх лăкъор мамыруу нэ-мыккэ лăпкъхэм адэпсэуным, нахыжъхэм нахыкылэхэм аналэ атетыным, ныбжыкылэхэм на-хыжъхэм уасэ, шъхъэклафэ афашыным, яныдэлъфыбзэккэ гушылэнхэм ык, нэмыкыхэм.

СИХЪУ Гошнагъу.

Сурэтхэр лăкъо зэхэхъэм кышытырахыгъэх.

УРЫСЫЕ ФЕДЕРАЦИЕМ И КОНСТИТУЦИИ ЗАШТАГЪЭР ИЛЪЭС 20 ЗЭРЭХЪУРЭМ ЕХЪУЛИЗУ

Мэхъанэшхо зилэ юфыгъохэм афэгъэхьыгъ

«Урысые Федерацием и Конституции къралыгъомрэ обществэмрэ яхэбзэ системэкӀэ мэхъанэу илэр» зы-
филорэ монографиер ипчӀагъэкӀэ 800 хъоу Адыгэ
къралыгъо университетым июридическэ факультет
къралыгъомрэ хабзэмрэ ятеорикӀэ ыкӀи ятарихъ-
кӀэ икафедрэ ипрофессорэу, тарихъ шӀэныгъэхэмкӀэ
докторэу, Урысые Федерацием социальнэ шӀэны-
гъэхэмкӀэ и Академие иакадемикэу, шӀэныгъэхэмкӀэ
Дунэе Адыгэ Академием иакадемикэу Б.И. Шыкъл-
тырым бамышӀэу кыдигъэкӀыгъ. Ащ иредакторыр
юридическэ шӀэныгъэхэмкӀэ докторэу, профессорэу
А.М. Шьуаджэр, рецензие къезытыгъэхэр юридиче-
скэ шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатхэу, доцентхэу
С.Хь. Дзыбэмрэ А.Г. Петрусенкэмрэ арых.

Конституции 1993-рэ илӀэсым
заштэ нэуж Урысые Феде-
рацием иконституционнэ гъэ-
псыкӀэ зэхьоклыныгъэхэр зэрэ-
фэхьыгъэхэм епхыгъэу ищы-
кӀэгъэ дэдэу щыт Урысые Фе-
дерацием и Конституции къралы-
гъомрэ обществэмрэ яхэбзэ
системэ чыплӀэу щубы-
тырэм, Урысые Федерацием
игражданин ифитыныгъэхэмрэ
яшхьафитыныгъэрэ якъэухъу-
мэн афэгъэхьыгъэ тедзэгъухэр
кыдӀдэгъэкӀыгъэхэр.

Профессорэу Шыкълтыр
Батырбий имонографии зэрэ-
цыхыгъэунэфыкӀырэмкӀэ, пра-
вовой къралыгъомрэ общест-
вэмрэ гъэхьагъэ хэлъэу агъэ-
псынхэ залъэкӀыщтыр хабзэр
законодательнэ, гъэцӀкӀэкӀо,
хыкумышӀ хабзӀкӀэ зетеуыгъэ
зыхьукӀэ ары нылӀ. Хабзэм
икъутамэ пӀпчъ пшӀэрылӀ, пол-
номочие гъэнэфагъэхэр илӀх.
Хабзэм икъутамэхэм яполно-
мочиехэр шхьафитӀэу агъэцӀ-
кӀэн алъэкӀы, ахэм фитыныгъэ
яӀ гъунэ зӀлӀафыжынынӀ, зым
адрӀр кызытӀыриӀэжэнӀу. Ау
нэмыкӀ хабзэм ипшӀэрылӀхэр
ыгъэцӀкӀэнхэу ащыщ гори фи-
тӀ. Хабзэм икъутэмищир зӀ-
делӀжхэзӀ, зӀдырагъаштӀэ зӀ-
къотхэу юф ашӀэн фае.

Профессорэу Шыкълтыр
Батырбий имонографии зигъо

юфыгъуабэ кыщицӀыгъ. Къэ-
ралыгъомрэ хабзэмрэ апашхьэ
ит юфыгъохэм, амалхэм, хэ-
бзӀгъэуцугъэм иштӀнкӀэ юф-
шӀэныр Урысые Федерацием
зэрэщызэхӀагъэм, Урысые
Федерацием и Конституции къралы-
гъомрэ обществэмрэ яхэ-
бзэ системэкӀэ мэхъанэу илӀм
ар кӀагъушӀы.

Монографиер ытхы зэхъум
Б.И. Шыкълтырыр кыныбэ-
мэ яутӀлагъ. АнахьӀэу ахэр
зӀпхыгъагъэхэр Конституцием
ишӀпхьабэмэ хэбзӀгъэуцугъэм
правовой регламентации зӀ-
рӀащамыгъотыгъэр, джыри ахэм
зӀраделажьэхэр, Урысые
Федерацием и Конституциеу
1993-рэ илӀэсым аштагъэм
зэхьоклыныгъэхэмрэ гъэтӀр-
зыжыныгъэхэр фӀшыгъэнхэ зӀ-
рӀафӀаер ары. ХэбзӀгъэуцугъэм
икъоу зэрэщызэхӀамыфӀыгъэхэм
кыхӀӀӀӀ ауторым имоногра-
фикӀэ юфыгъо зауӀмэ алъы-
лӀсынӀу хъугъӀ. Ауторыр къралы-
гъо-хэбзэ юфыгъохэм кы-
зӀратегушӀыӀӀӀ, лӀэныкӀо
пстӀури кызыдӀыригъэубыты-
зӀ ахэр зӀрӀзэхифыжӀэрэм кӀа-
хӀкӀӀэу шӀэныгъэлӀжхэр зӀутӀ-
лӀэхэрэ научнэ кыныгъохэр
щыгъэзыгъэ мэхъух. Мы мо-
нографием ауторым зӀрӀзыхы-
гъэунэфыкӀырэмкӀэ, законыр
закон шӀыпкӀэ зыхьурӀр пра-
вовой системэм къралыгъо
хабзэр кызытӀыриӀэжэнӀу амал
щылӀ зыхьукӀэ ары.

Б.И. Шыкълтырым имоно-
графии кызытӀыриӀӀӀӀӀ, къралы-
гъомрэ обществэмрэ яхэбзэ
системэ джыдӀдӀм псынӀкӀӀӀаеу
зеушӀомбгъу. АрышӀ, Урысые
Федерацием и Конституции къралы-
гъомрэ обществэмрэ яхэбзэ
системэ мэхъанэу щырилӀм
зыкӀегъӀӀӀ-тыгъэнымкӀэ юфыгъохэр
зӀшӀуихыхэзӀ, хэбзэ шӀэныгъэр
ащ игъӀпсынӀкӀэн дӀӀӀжӀэн фае.
ХэбзӀгъэуцугъэр нахьышӀу шӀы-
гъэнӀу, дунӀе политикӀэ, обще-
ственнэ-экономикӀэ, социальнэ,
культурнэ гъӀпсыкӀӀм зэхьоклы-

ныгъэ фӀшыгъэнӀу джыдӀдӀм
пшӀӀэрылӀ кӀэуцу. Ахэр ищы-
кӀагъэу зӀрӀзыхьӀхэр кӀагуры-
мылоу Урысые Федерацием де-
мократиер щыпӀытӀӀтӀ, къралы-
гъомрэ обществэмрэ япра-
вовой системэ ащ щызӀхӀацӀ-
щтӀ.

Б.И. Шыкълтырыр моногра-
фием дӀлажьӀэ зэхъум научнэ
юфшӀагъэхэм анӀмыкӀӀэу Уры-
сые Федерацием и Къралыгъо
ДумӀэр Федеральнэ ЗӀлу-
кӀӀм ФедерациемкӀэ и Совет-
рӀэ гушӀыӀу кӀащашыгъэхэр,
ахэм яподразделение зӀфӀ-
шхьафхэм яматериалхэмрэ
ягукӀӀӀхэмрэ кызыфигъӀӀе-
дӀагъӀ, Урысыем ишӀӀэныгъэ-
лӀжхэм, Къралыгъо ДумӀэр
ФедерациемкӀэ Советымрэ ащы-
лажьӀэхэрэри ахэм зӀрахӀтхэу,
ӀӀкӀыб къралыгъохэм яшӀӀэны-
гъэлӀжхэм яюфшӀагъэхэр Ӏэу-
бытыплӀэ кызыфӀишӀыгъӀх.

Профессорэу Б.И. Шыкълты-
рым имонографии икӀӀӀхэр зӀрӀ-
зыхыгъэунэфыкӀырэмкӀэ, къралы-
гъомрэ обществэмрэ ана-
хы хабзэм демократическэ
къралыгъом нахь чыплӀэ лӀагӀ
щубыты зыхьукӀэ, къралы-
гъори обществӀэри нахь демо-
кратическэ мэхъух. ДжыдӀдӀм
Урысые Федерациер цыкӀу-
цыкӀуӀӀӀ ащ фӀдӀ гъоум теуы-
тагъэ хӀлӀӀэу рӀкӀо.

Монографиер апшӀӀӀӀ еджа-
плӀӀӀм юридическэ факуль-
тетхэм ястудентхэм, яаспи-
рантхэм, якӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, на-
учнэ юфышӀӀӀӀӀ, депутатхэм,
къралыгъо хабзэм икъулыкӀу-
хэм яюфышӀӀӀӀ, тхылӀеджӀэ
жъугъэхэм кӀащхьапӀӀӀӀ тӀ-
гъӀӀ.

Г.И. РУДАКОВА.

Адыгэ къралыгъо универ-
ситетым июридическэ фа-
культет уголовнэ правэм-
кӀэ ыкӀи кримнологиемкӀэ
икафедрэ идоцент, Адыгэ
РеспубликӀэм изаслуженнэ
юрист, прокуратурӀм иве-
теран, юстициемкӀэ стар-
шӀ советник.

ШЪУНАӀӀ ТЕШЪУДЗ!

Чэпыогъум и 20-м нэс къатынхэ фае

ИлӀӀӀ кӀӀӀӀ тыгъӀӀӀӀӀӀӀ и 3-р сӀкъатныгъэ зӀлӀӀӀм
я ДунӀе мафӀу хагъӀӀӀӀӀӀӀ. Ащ ипӀӀӀӀӀӀӀ зӀха-
щӀӀӀ юфтхьабзӀӀӀӀ ащыщ, Урысые Федерацием и
Президент 2000-рӀ илӀӀӀӀӀм шӀӀӀӀӀӀӀм и 27-м
РышӀыгъэ унашӀом кыпкырыкӀыхэзӀ, Адыгэ Рес-
публикӀэм ишӀушӀафтынхэр сӀкъатныгъэ зӀлӀӀу лӀӀ-
ныкӀо зӀфӀшхьафхэмкӀэ гъэхьагъэхэр
зышӀыгъэхэм афӀгъӀшӀӀӀӀӀӀӀ.

Адыгэ РеспубликӀэм юфшӀӀ-
нымкӀэ ыкӀи социальнэ хӀӀӀ-
ныгъэмкӀэ и МинистерствӀэ
кызытӀыриӀӀӀӀӀ, ащ фӀдӀэ
шӀушӀафтынхэр зыфӀгъӀшӀӀ-
шӀӀӀӀ фаеу кӀагъӀӀӀӀӀӀӀ-
рӀ кандидатхэм ятхылӀхэр
чӀӀӀӀӀӀӀм и 20-м нэс мы
министерствӀэм кырахыплӀӀ-
хэ фае. Ахэр кӀагъӀӀӀӀӀӀӀ
къралыгъом ихэбзӀ къулыкӀу
зӀфӀшхьафхэм, чыплӀэ зы-
гъӀӀӀӀӀӀӀӀ къулыкӀу-

хэм, мыкоммерческэ органи-
зациехэм.

Зипсауныгъэ пыч фӀхъу-
гъӀу, сӀкъатныгъэ зӀлӀӀу зы-
ныбжӀ илӀӀӀ 14 хъугъэхэр
ыкӀи ащ нахьыжхэр арых
зикандидатурӀэ кӀагъӀӀӀӀӀ-
нӀу щытыр. Ахэм гъӀӀӀӀӀ-
гъӀм, шӀӀӀӀӀӀӀ, литературӀм,
искусствӀм, техникескэ ыкӀи
лӀӀӀӀ творчествӀм, физиче-
скэ культурӀм ыкӀи спортым
гъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ащашыгъӀу

щытын фае. ИлӀӀӀ кӀӀӀӀ ахэм
афӀдӀӀу республикӀэм щы-
пӀӀӀӀӀӀм шӀушӀафтын зӀфӀ-
шхьафӀи 6 афагъӀшӀуашӀ:

зыныбжӀ илӀӀӀ 14-м кы-
щегъӀӀӀӀӀӀӀ 30-м нэсы-
гъӀӀӀ — шӀушӀафтынӀи 3;
илӀӀӀ 30 — 60 зыны-
бжыхэм — шӀушӀафты-
ни 2;

илӀӀӀ 60-м ехъугъэхэм
— зы шӀушӀафтын.

КандидатӀу кӀагъӀӀӀӀӀӀӀ
пӀпчъ итхылӀхэм шӀӀӀӀ имыӀу
акӀыгъунхэ фае ащ къралы-
гъо тынӀу илӀӀӀм атехы-
гъэхэр (копиехэр), щытхьуцӀӀу,
дипломӀу кыфагъӀшӀӀӀӀӀӀ-
хэр, кандидатым фӀгъӀхыгъэ
кӀӀӀӀӀӀ кызытӀыриӀхэр ан-
кетӀр.

Джыри зӀ шъугу кӀӀӀӀӀ-
кыжы: кандидатхэм ятхылӀ-
хэр чӀӀӀӀӀӀӀм и 20-м нэс
Адыгэ РеспубликӀэм юфшӀӀ-
нымкӀэ ыкӀи социальнэ хӀӀ-
ӀӀӀӀӀӀӀмкӀэ и МинистерствӀэ
зӀштӀӀӀӀхэр.

СОЦИАЛЬНЭ ФӀӀО-ФАШӀӀӀХЭР

МинистрӀм иапӀӀӀ егъӀблӀӀӀӀӀ

Адыгэ РеспубликӀэм юфшӀӀӀӀӀӀӀ ыкӀи социальнэ
хӀӀӀӀӀӀӀӀӀ иминистрӀу бамышӀӀу агъӀӀӀӀӀӀӀ ОсмӀн
Альберт цыфхэр зыгъӀгумӀкыӀӀӀ юфыгъохэм япхыгъӀу
апӀӀӀу ригъӀблӀӀӀӀӀӀ.

МинистерствӀэм ипресс-къулы-
кӀу кызытӀыриӀӀӀӀӀ, министрӀм
зыкыфӀзыгъӀӀӀӀӀӀ анӀхьӀу
зыгъӀгумӀкыӀытхыгъэхэр кӀӀӀӀӀӀӀ
сӀкъатым унӀ-интернатым чыплӀэ
щегъӀӀӀӀӀӀӀӀ, сӀкъатныгъэ
зӀлӀм ипсӀӀӀӀӀ изытӀт зӀрӀдӀӀ
дӀдӀм фӀшӀӀӀӀӀӀ фӀхъугъӀ-
ным, яцӀӀӀӀ сабий кызыфӀ-
хъугъэм пособиеу лӀкӀӀӀ фаехэм
афӀгъӀхыгъагъӀх.

НӀбгырӀ пӀпчъ гумӀкыӀыгъоу илӀм
зӀшӀӀӀӀӀӀ фӀхъун ылӀӀӀӀӀӀӀ
министрӀм рилӀагъ, министрствӀэм
июфшӀӀӀӀӀ пшӀӀӀӀӀ гъӀӀӀӀӀ
гъӀӀӀӀ кӀафӀишыгъӀӀ цыфхэм
кӀаӀӀӀӀӀ юфыгъохэм япхыгъӀу.

Пресс-къулыкӀуым кызытӀыриӀӀӀ-
щыӀӀӀӀӀ, министрӀм илӀӀӀу езы-
хыплӀагъӀӀӀ зӀлӀкӀӀӀӀӀм кӀӀӀӀӀ
фӀхъугъӀӀӀ агъӀӀӀӀӀӀӀ.

КыхьӀӀӀӀӀӀӀ фае, мыщ фӀдӀ
дӀ юфшӀӀӀӀӀ — цыфхэм ягумӀ-
кыгъохэр министрствӀэм ипӀӀӀ,
ащ испециалистхэм кырахыплӀӀ-
ным — сӀдигъуи мэхъанӀшхо зӀ-
рӀратыӀӀр ыкӀи кыӀӀӀӀӀ пстӀури
зӀфӀгъӀӀӀӀӀӀ, хэбзӀгъӀӀӀӀӀ
мыукогъӀӀӀ, юфыгъо пӀпчъ нӀ-
фагъӀ хӀлӀӀӀӀ, игъом ыкӀи икъоу
ахэр зӀхӀыгъӀӀӀӀӀ шӀӀӀӀӀ
шхьаӀӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀ.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Чычлэгъ байныгъэхэр зычлэлъхэу чыплэ мэханэ зилэхэр зэрагъэфедэрэ, ащ пае тхылъхэр зэрагъэпсырэ, къэралыгъо регистратце зэрашырэ, чычлэгъ байныгъэхэр зычлэлъхэу чыплэ мэханэ зилэхэр агъэфедэнхэмкӀэ лицензиер къазэраратырэ Шыклэм ия Х-рэ раздел ия 6-рэ пункт кӀуачӀэ имылъжъу лъытэгъэным ехьыллагъ

Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм диштэу гъэпсыгъэным фэшӀ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Чычлэгъ байныгъэхэр зычлэлъхэу чыплэ мэханэ зилэхэр зэрагъэфедэрэ, ащ пае тхылъхэр зэрагъэпсырэ, къэралыгъо регистратце зэрашырэ, чычлэгъ байныгъэхэр зычлэлъхэу чыплэ мэханэ зилэхэр агъэфедэнхэмкӀэ лицензиер къазэраратырэ Шыклэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм

я Кабинет 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 9-м ышыгъэ унашъоу N 209-р зытетэу «Чычлэгъ байныгъэхэр зычлэлъхэу чыплэ мэханэ зилэхэр зэрагъэфедэрэ, ащ пае тхылъхэр зэрагъэпсырэ, къэралыгъо регистратце зэрашырэ, чычлэгъ байныгъэхэр зычлэлъхэу чыплэ мэханэ зилэхэр агъэфедэнхэмкӀэ лицензиер къазэраратырэ Шыклэм ехьыллагъ» зыфилорэмкӀэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2012, N 10) ия

Х-рэ раздел ия 6-рэ пункт кӀуачӀэ имылъжъу лъытэгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
шышъхьэлум и 26-рэ, 2013-рэ илъэс
N 187

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Сабый ибэхэу, ны-тыхэр зышъхьарымытыжъ кӀэлэцӀыкӀухэу унэ зэратынэу зытефэхэрэм яспискэ хагъэхьанхэм зыщыкӀэлъэлъухэрэ тхылъым кӀыгъунхэ фэе документхэм зэхьокӀыныгъэ афэшӀыгъэным ехьыллагъ

Сабый ибэхэу, ны-тыхэр зышъхьарымытыжъ кӀэлэцӀыкӀухэу унэ зэратынэу зытефэхэрэм яспискэ хагъэхьанхэм зыщыкӀэлъэлъухэрэ тхылъым кӀыгъунхэ фэе документхэр нахъ икӀоу зэхэфыгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Сабый ибэхэу, ны-тыхэр зышъхьарымытыжъ кӀэлэцӀыкӀухэу унэ зэратынэу зытефэхэрэм яспискэ хагъэхьанхэм зыщыкӀэлъэлъухэрэ тхылъым кӀыгъунхэ фэе документхэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм

я Кабинет 2013-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 26-м ышыгъэ унашъоу N 59-р зытетэу «Сабый ибэхэм, ны-тыхэр зышъхьарымытыжъ кӀэлэцӀыкӀухэм унэ ятыгъэнымкӀэ Иофыгъо заулэмэ яхьыллагъ» зыфилорэмкӀэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхьокӀыныгъэхэр, 2013, N 3) зэхьокӀыныгъэ фэшӀыгъэнэу, а 1-рэ пунктым ия 3-рэ подпункт абзацэу «к»-р хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «к) къокӀэ (пхьукӀэ) аӀунэу аштагъэр зэралахы-

жырэм ехьыллагъэу хьыкумым унашъоу ышыгъэм икопие;».

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 20, 2013-рэ илъэс
N 214

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фӀео-фашӀэу «Сабый къызыхьукӀэ зэтыгъо ахъщэ лӀэпылэгъу тедзэ зэрагъэнафэрэр ыкӀи зэраратырэр» зыфилорэр гъэцӀкӀэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхьокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым жьоныгъуакӀэм и 16-м ышыгъэ унашъоу N 105-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бӀдзэогъум и 12-м ышыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀэ-кӀо органхэм къэралыгъо пшъэрӀыхэм ягъэцӀкӀэ-кӀэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгъо фӀео-фашӀэхэм язэхэцӀэнкӀэ административнэ регламентхэмрэ къызэрэхахьхэрэ ыкӀи зэраухэсырэ шыкӀэм ехьыллагъ» зыфилорэм зэхьокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм» диштэу **унашъо сэшӀы:**

1. Къэралыгъо фӀео-фашӀэу «Сабый къызыхьукӀэ зэтыгъо ахъщэ лӀэпылэгъу тедзэ зэрагъэнафэрэр ыкӀи зэраратырэр» зыфилорэр гъэцӀкӀэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэм-

рэкӀэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бӀдзэогъум и 13-м ышыгъэ унашъоу N 162-р зытетымкӀэ аухэсыгъэм мы унашъом игуадзэ диштэу зэхьокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ исайт-рэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀэ-кӀо органхэм яофициальнэ Интернет-сайт-рэ аригъэхьанэу;

— къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция, мазэ къэс къыдэкӀырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ

Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм алӀкӀигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишӀольырхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъӀорышӀапӀэ мы унашъор лӀкӀигъэхьанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцӀкӀэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу Е.А. Ковалевыр лъыплъэнэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мѐфи 10 зытешӀӀкӀэ мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 25-рэ, 2013-рэ илъэс
N 214

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фӀео-фашӀэу «Организациер зэрэзбгырагъэкӀыжыгъэм епхыгъэу ИофшӀапӀэм къылуагъэкӀыгъэ бзылфыгъэхэу илъэсищым нахъ макӀэу зыныбжъ кӀэлэцӀыкӀухэр зилэхэу Иоф зымышӀэхэрэм мазэ къэс компенсация ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцӀкӀэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхьокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым жьоныгъуакӀэм и 16-м ышыгъэ унашъоу N 105-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бӀдзэогъум и 12-м ышыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀэ-кӀо органхэм къэралыгъо пшъэрӀыхэм ягъэцӀкӀэ-кӀэ административнэ регламентхэмрэ къызэрэхахьхэрэ ыкӀи зэраухэсырэ шыкӀэм ехьыллагъ» зыфилорэм зэхьокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм» диштэу **унашъо сэшӀы:**

1. Къэралыгъо фӀео-фашӀэу «Организациер зэрэзбгырагъэкӀыжыгъэм епхыгъэу ИофшӀапӀэм къылуагъэкӀыгъэ бзылфыгъэхэу илъэсищым нахъ макӀэу зыныбжъ кӀэлэцӀыкӀухэр зилэхэу Иоф зымышӀэхэрэм

мазэ къэс компенсация ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцӀкӀэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 28-м ышыгъэ унашъоу N 133-р зытетымкӀэ аухэсыгъэм мы унашъом игуадзэ диштэу зэхьокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ исайт-рэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀэ-кӀо органхэм яофициальнэ Интернет-сайт-рэ къаригъэхьанэу;

— къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Со-

ветскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция, мазэ къэс къыдэкӀырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм алӀкӀигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишӀольырхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъӀорышӀапӀэ мы унашъор лӀкӀигъэхьанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцӀкӀэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу Е.А. Ковалевыр лъыплъэнэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мѐфи 10 зытешӀӀкӀэ мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 25-рэ, 2013-рэ илъэс
N 218

(Джыри кыкІэлъыкІощт).

ДЗЮДО. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Адыгеим ибатырхэр апэрэх

Урысые Федерацием дзюдомкIэ изэ-
нэкъокъу Санкт-Петербург шыкIуагъ.
Адыгэ Республикэм ихэшыпыкIыгъэ
командэ апэрэ чIыплэр кыдихыгъ.
Хэгъэгум ишъольыр 51-рэ зэлукIэ-
гъумэ зэрахэлэжъагъэр кызыдэ-
плътэкIэ, тиспортсменхэмрэ тре-
нерхэмрэ ягъэхъагъэхэм уарыгушхо-
нэу шыт.

Ордэн Андзаур, кг 66-рэ, ШъэоцIыкIу
Рустам, кг 73-рэ, купэу зыхэтэгъэхэм апэрэ
чIыплэхэр къащыдахыгъэх, дышъэ медаль-
хэр къафагъэшъошагъэх. ШъэоцIыкIу Айде-
мыр, кг 81-рэ, ар Рустам ышнахыкI, ящэнэрэ
чIыплэр кыыхыгъ.

Ордэн Андзаур Пщыжъхъаблэ щыщ, иапэрэ

Сурэтым итхэр: Адыгэ Республикэм
дзюдомкIэ ибэнаклохэр.

тренеры НэджыкIо Руслъан. ШъэоцIыкIу
зэшхэр Джыракъые щапIугъэх, япэрэ тре-
неры Акъущ Мыхъамод. Нарт шъаохэм

джырэ уахътэ ятреныр БиданэкIо Рэ-
мэзан.

Адыгэ Республикэм дзюдомкIэ ихэшыпы-
кIыгъэ командэ итренер шъхъалэу, Адыгеим
изаспуженнэ тренерэу Бастэ Сэлым кыизэ-
рэтиIуагъэу, тиреспубликэ дзюдомкIэ ибэна-
клохэм очко 19 рагъэкъуи, апэрэ чIыплэр
кыдахыгъ. Темыр Осетием — Аланием
ихэшыпыкIыгъэ командэ очко 17 кыыхы-
гъэр, ятIонэрэ чIыплэр кыдихыгъ. Москва
хэкум икомандэу ящэнэрэ чIыплэр зыфа-
гъэшъошагъэр Адыгеим ибэнаклохэм очкоуи
7-кIэ ауж кынагъ.

Адыгеим дзюдомкIэ ибэнаклохэр аужы-
рэу хэгъэгум ичемпион зыхъугъагъэхэр
2000-рэ илъэсыр ары. Александр Конова-
ловымрэ ХъасанэкIо Муратрэ дышъэ ме-
дальхэр къафагъэшъошагъэх.

Тиспортсменхэу Урысыем изэнэкъокъу
гъэхъагъэ щызышыгъэхэм, ахэр зыгъэсэрэ
тренерхэм тафэгушIо.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «Б»-р

ТекIоныгъэр Къурмэным фагъэхы

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Эльбрус» Щэрджэскъал
— 71:64 (22:17, 16:16, 23:14, 10:17).
Чъэпыогъум и 13-м Мыекъуапэ шыздешлагъэх.
Зыщыагъэхэр: В. Воронин, А. Стрельченко — Ростов-
на-Дону, О. Куравлев — Заречный.
«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 16, Хмара — 5, Блэгъожъ
— 6, Болотских — 10, Фещенко — 14, Лундако — 8,
Милютин, Севостьянов, Воротников — 7, Дудко — 5.

2013 — 2014-рэ илъэс ешIэ-
гъэр «Динамо-МГТУ»-м ыублагъ.
Къош республикэм икомандэу
«Эльбрус»-м, бысымхэм афэ-
дэу, ишыпкъэу текIоныгъэм зэ-
рэ фэбанэрэм фэшI зэлукIэ-
гъэр гъэшIэгъонэу кIуагъэ. Зэ-
хэщэн Iофыгъохэр С. Воротни-
ковым, А. Гапошиным дэгъоу

зэрагъэцакIэрэм тибаскетболист-
хэм шIуагъэ къафыхыгъ. Апэ-
рэ такыкIхэм къащыублагъэу
зэлукIэгъум хэлэжъэгъэхэ И. Фе-
щенкэм, С. Болотских, Къ. Блэ-
гъожъым хъагъэм Iэгуаор ра-
дзэштми, ухъумэн Iофыгъохэр
агъэцэкIэштми уащытхунэу
зыкIагъэлъэгъуагъ.

Лавриненко, Воротников —
7, Дудко — 6.

Хъакъунэ Руслъанрэ Олег Буз-
няковымрэ хъакIэмэ якомандэ
анахъ дэгъоу щешлагъэхэм ащы-
щых. ЕшIэгъур зэфэхьысыжымэ,
очко 52-рэ «Эльбрус»-м кыфа-
хыгъ. Р. Хъакъунэр Мыекъуа-
пэ щапIугъ, «Динамо-МГТУ»-м
нахъыпэкIэ щешIэщыгъ. Зэгъэ-
пшэнхэм къаушыхъаты бысымхэр
нахъ лъэшэу зэрэщытхэр. Ти-
спортсменхэр нахъ псынIкIэу егу-
пысэх, Iэгуаор къалэкIахэмэ,

Пресс-зэлукIэр

«Эльбрус»-м итренер шъхъалэу
Евгений Таран зэрилытагъэмкIэ,
командэр дэгъоу ешIэным фэ-
хъазырыгъ. «Динамо-МГТУ»-м
итренер шъхъалэу Андрей Синель-
никовыр тхъаусыхагъэп, яIофхэм
тащигъэгъозагъ. Сергей Ивано-
выр, Хъакъунэ Руслъан, Антон
Тусиковыр, Александр Степано-
выр тикомандэ хэкIыжыгъэх.
«Динамо-МГТУ»-р иешIакIэ лъэ-

хъурджанэм радзэным фэшI хэ-
кIыплэхэр къагъотых. С. Ворот-
никовыр тренер-ешIакоу шыт,
игъусэхэр зылъещэх.

Ящэнэрэ такыкIыпшым кы-
клоцI тибаскетболистхэр ялэпэлэ-
сэныгъэкIэ хъакIэмэ зэратеклошт-
хэр къагъэлъэгъуагъ. Тренер шъхъа-
лэу А. Синельниковым экIэ ти-
спортсменхэр ешIапIэм кыригъэ-
хъагъэх, ныбжьыкIэхэр зэнэкъо-
къум хигъэлэжъагъэх. Тиспортс-
менхэм текIоныгъэу кыдахыгъэр
Къурмэн мэфэкIым фагъэхы.

хъу. Блэгъожъ Къэплъан псынIкIэу
зыкIыгъэлъэузыхын зылъэкIыштхэм
ащыщ. Сергей Воротниковым шы-
сэ тырахы. Купым команди 9 хэ-
тыр. Ащ шыщэу 4-р ары финалым
хэхащтыр. Тибаскетболистхэр
апэрэ чIыпIэ 4-мэ афэбэнэщых.
Финалым зынэхэкIэ, нэмыкI
пшъэрылхэр зыфашыщых.

«Динамо-МГТУ»-р чъэпыогъум
и 20 — 21-м Ижевскэ щыIукIэшт
чIыплэ командэу «Родники».

ФУТБОЛ. ЯТIОНЭРЭ КУПЫР

«Зэкъошныгъэм» иешIэгъухэр

ЯтIонэрэ къекIокIыгъор

15.10, гъубдж
Я 18-рэ ешIэгъу
«Биолог» — «Зэкъошныгъ»

20.10, тхъаумаф
я 19-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Дагдизель»

26.10, шэмбэт
Я 20-рэ ешIэгъу

«Терек-2» — «Зэкъошныгъ»

30.31.10, бэрэскэжъый, мэфэку
УРЫСЫЕМ И КУБОК

Финалым и 1/16-м хэхъэрэ ешIэгъухэр
1.11, бэрэскэжъу
Я 21-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Краснодар-2»

7.11, мэфэку
Я 22-рэ ешIэгъу

«Черноморец» — «Зэкъошныгъ»

12.11, гъубдж
Я 23-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Волгарь»

26.27.03, 2014-рэ илъэс

УРЫСЫЕМ И КУБОК

Финалым и 1/8-м хэхъэрэ ешIэгъухэр
10.04, 2014-рэ илъэс, мэфэку
Я 24-рэ ешIэгъу

«Таганрог» — «Зэкъошныгъ»

15.04, гъубдж
Я 25-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Олимпия»

15.16, бэрэскэжъый, мэфэку
УРЫСЫЕМ И КУБОК

Финалым и 1/2-м хэхъэрэ ешIэгъухэр
20.04, тхъаумаф
Я 26-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Энергия»

26.04, шэмбэт
Я 27-рэ ешIэгъу

«Торпедо» — «Зэкъошныгъ»

2.05, бэрэскэжъу
Я 28-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Алания-Д»

7.05, бэрэскэжъый
УРЫСЫЕМ И КУБОК

Финалым хэхъэрэ ешIэгъу
8.05, мэфэку
Я 29-рэ ешIэгъу

«Мэщыкъу» — «Зэкъошныгъ»

13.05, гъубдж
Я 30-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Витязь»

19.05, блыпэ
Я 31-рэ ешIэгъу

«Астрахань» — «Зэкъошныгъ»

25.05, тхъаумаф

Я 32-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Газпром»

31.05, шэмбэт

Я 33-рэ ешIэгъу

СКВО — «Зэкъошныгъ»

5.06, мэфэку

Я 34-рэ ешIэгъу

«Зэкъошныгъ» — «Митос».

Шъуналэ тешъудэ: апэу зыцIэ къетIо-
гъэ командэмэ якъалэхэм ешIэгъухэр ащы-
клоштых.

«Зэкъошныгъэм»
тегъэгущIо

«Биолог» Прогресс — «Зэкъошныгъ»
Мыекъуапэ — 0:1.

Чъэпыогъум и 15-м Прогрессым
щызэдешлагъэх.

Къэлапчъэм Iэгуаор дзэйдзагъэр:
Такъый Руслъан — 90+4.

ЕшIэгъу уахътэр заурым судьям такы-
кыи 4 къафыхигъэхъуагъ. Я 4-рэ такы-
кыыр клоэ Н. Ибрагимовым чыжъэу ыпэкIэ
ытыгъэ Iэгуаом К. Бацевыр лычыи, ухъу-
макIомэ ябэныгъ. ШъхъэкIэ ащ кыыриды-
хыгъэ Iэгуаом Р. Такъыйр еуи, хъагъэм
ридзагъ. Тифутболистмэ текIоныгъэу кы-
дахыгъэр Къурмэн мэфэкIым фагъэхы.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзшыагъэр
ыкIи кыдIэзы-
гъэкIырэр:

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, IэкIыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи кыэбар
жъугъэм иамал-
эхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхъалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭЩЛЭКЪО
Саид

ПшъэдэКIыжъ
зыхъырэ
секретарыр

ЖАКIЭМЫКЪО
Аминэт

Редакциер
зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэКIыжъ зы-
хъырэ секретарыр:

52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыплэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4000
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3434

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00